

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért. vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel
NAGY FELÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt.
Félévre 2 „

Előfizetési fölhívás

a

„SZÉKELY HIRLAP“

politikai és vegyestartalmu közlöny
második év folyama, második felére.

Előfizetési díj, mely a **Wittich Jó-zsef** czégü helybeli könyvkereskedésbe, akár főtanodai nyomdász **Imreh Sándor**hoz utasítandó:

Egészévre 4 frt o. é.

Félévre 2 „ „ „

Negyedévre 1 „ „ „

Az előfizetések beküldésére, a **postautalvány** legutányosabb és legkönnyebb mód.

Hat, egyszerre beküldött előfizető után egy tiszteletpéldány jár.

Maros-Vásárhelytt, 1870. június 18.

a „Székely Hírlap“
szerkesztősége.

M.-Vásárhely, jul. 7.

I.

(H) „A hol a veszély legnagyobb, ott legközelebb a segély“. Midőn a megyerendezés kérdése fölött, a balok erőlködése daczára, végre megkezdődtek az országgyűlési viták; a beszélni jelentkeztek tömeges száma miatt, előre lehangolólag hatottak. Az álmoságig unalmas kilátást Tisza K. beszéde fényesen igazolta. Azonban a tárgyalás kezd érdekessé válni.

A dologban az a különösen meglepő: hogy a megyék rendezéséről folyó vitában — kivéve a belügyminisztert és Tóth Vilmost — eddigelő nem azoknak sikerült lekötni a figyelmet, kik a vármegyék emlőin szívták a bölcsesség tejét, de egészen másoknak, az új nemzedék tagjainak. — Mig a megyék kuruczai, azoknak ablakából düleszkedve ki, éneklék el százegydikszer, már százszor ismételt siralmait, s példakért a „tarokon“ tul nem fáradnak (lásd Döry beszédét); addig az új nemzedék, tul messze száll e hon szűk határain erősségeikért, bepillant a poros foliánsok sárguló lapjai közé; leereszkedik az emberi kebel titkos mélyébe, vagy az ideálok örök ifju mezejére szárnyal fel.

E hó elsején a megyerendezési viták második napján, 5 szónok beszélt. — Az ülés fénypontját azonban Tóth Vilmos beszéde képezte, mely a parlamenti vitáknak, általában is, érdekesebb mozzanatai közé tartozik. Beszéde polemikus természetű volt, de azért nem nélkülözte a positiv tartalmat sem. Legszívesebben azon pontoknál időzött, melyeket az ellenzék leghevesebben támadott meg, úgy hogy beszédét a törvényjavaslat legjobb magyarázatának lehet tekinteni.

Ez ülésen még Irányi Dániel mondott nagyobb — külterjileg értjük — beszédet. Theoriák felállítgatásában tetszett magának. Beszélt a népbizalomról, szabadságról, csak a megyerendezés gyakorlati nehézségeiről hallgatott. Mint a „Ref.“ megjegyzi „abból a mit tőle vártunk, minél kevesebbet, s abból a mit nem vártunk, minél többet mondott.“

A harmadik napon — e hó 2-án — 6 képviselő beszélt. Az első szónok gróf Bethlen János aggodalmaskodó taglalását, melyben a kérdést, különösen erdélyi szempontból tárgyalta, végig figyelemmel hallgatták.

A baloldali Henszelmann erőltetett, adomákkal és példaszókkal legtöbbször kevés sikerrel, tarkított demokrata; s az ugyan ezen oldalhoz tartozó Döry dőre, előre beszédét mellőzve, csak háromra kívánunk bővebben reflektálni, minthogy azokból tanulni is lehet.

Az első ezek közül, az ifju Szirmay Ferencz gr. tartotta, egy ép oly mivelt, mint reményteltjes tagja az új nemzedéknek. Beszédének tárgyát a Tisza K. beszéde, továbbá a régi és mostani megye képezte. Mindkettővel kedvvel foglalkozott. Szép és igaz eszméket mondott el nyiltan, himezés-hámozás nélkül; bátran, kereken. Erős dolgokat vetett oda az ellenzéknek, milyeneket nem sokszor hall. Meghajol ő is a régiség előtt, de a haza jövőjét a multban keresni, hibának tartja. A megyének megvannak érdemei a multban, de ez még sem lehet ok arra, hogy a megyei intézmény, az alkotmány fölébe emeltessék. A megyék rendezését épen azon 1848-ki törvények kívánják, melyeknek alkotásában az ellenzék tevékeny részt vett.

A centralizációtól nem lehet félni ott, hol az a haza szabadságát biztosítja. „Mig van Magyarországon intézmény, melyen az industrialis erő megtörik; mig az ipar és kereskedelmi mozgalomnak a politikai intézmény nem támassza; mig ez nem szűnt meg, a külföldi hitel elriasztására befolyással lenni; mig a modern statusokat egyedül fentartó középosztály kifejlődése nálunk, a megye által korlátozva van; mig végre a munka szükség, az ipar minden ágában, egy életképes középosztály felnevelése által fedezve nem lesz: addig ez országban, hol az abszolutizmus ellen oly sok és igazolt panaszt hallottunk, az abszolutizmus egy más, kevésbé káros nemét, nem hogy irtanók, de fejlődésünk kertjében ápoljuk, szorgalmazzuk.“ Végül pártolja a t. javaslatot, s felhívja a házat, fogadja el azt, s ne engedje magát megingattatni a reakció által, mely itt a vörös toll alá buvik. E beszédet a jobboldal lankadatlan figyelme, s a balok fokozódó dühe eléggé jellemzik.

Ezután Eber N. Szék-város érdemes követének, szellemdus fejtegetései tarták fogva a ház figyelmét. Ő bevallá: hogy hazajövele alkalmával másféle önkormányzatot ohajtott volna, de három évi itthon léte alatt azon tapasztalatra jutott, hogy az oly önkormányzatra, hiányzik nálunk a szükséges elem. Sokféle, meglepő változásokat talált, de a társadalom ma is csak a régi. Azután a jelenség okát fejtegetve, oda nyilatkozik, hogy a t.javaslat nem csak hogy nem lesz koporsója az önkormányzatnak; ellenkezőleg, némi változtatásokkal, bölcsője lehet annak.

Utánna Mocsonyi Sándor tartott egy nagy beszédet, mely az ifju képviselő fényes tehetségeiről tanuskodik, s mely a „P. Ll.“ szerint fényes igazságoknak, és nagy tévedéseknek volt mesterműve. Gondolatmenete ez: az alkotmányosság, a dinasztia abszolutizmusa helyett, a többségét állítja fel. Énnélfogva teljesen kizárja az önkormányzatot. A kormány mindaddig nem akarhat teljes önkormányzatot, mig a magyar faj szuprémáciájáról le nem mondvá, a nemzetiségek teljes egyenjogúságát nem teendi alapjává a magyar államnak, Mocsonyi reméli, hogy ez végre

is meg fog történni. Céljára most Angliát majd Franciaországot idézi, s egyedül jogosult képvisleti eszköznek, az „általános szavazatot tartja.“ Fegyvereit most a konservatívek, majd a radikáloktól kölcsönzi. Neki mind jók, ha azokat a történelmi magyar állam eszméje ellen felhasználni lehet. E formailag kitünő párt filipikával nem értünk ugyan egyet; de még sem tehetjük, hogy meglegegedéssel ne jegyezzük fel azon tapintatot, és szenvedélytelenséget, melylyel az ellenkező vélemények és érzelmek ellen föllép. Elősmerte ezt a ház is midőn az előhaladott idő daczára is, másfél óra hosszant, osztatlan figyelemmel hallgatta.

Dürieczkölő.

Az ország házában megkezdődtek a megyék rendezése felett a csatározások. A baloldal részéről Tisza, Kálmán volt az első szónok. Másfél óráig tartott hosszas beszéde alatt az ország háza fagyaldává változott át, melyben Tisza Kálmán a főfő fagyaltmester fagyaltot osztogatott szét a honatyák és a karzatot egybegyűlt számos honleányok közt. Kezdetben jól esett e hideg eledel a juliusi nagy hőségben, hanem a mint mélyebben beleizlelítették, azt kellett tapasztalniok, hogy a fagyaltmester, kifeledte készítményéből a csukrot és gyümölcs-szörpöt, csupán hideget tudott belevegyíteni. Midőn beszédének vége lett, a juliusi meleg daczára oly hideg lett a képviselők termében, hogy a nők nem használták legyezőjüket, a honatyák közül pedig többen plaid-jük után küldöttek. Nagy szerencséje a mi Berzenzeinknek, hogy nem volt jelen ez ülésen: meghülhetett volna; a hülés pedig még egészséges embernek is ártalmas, annyival inkább — betegnek.

* * *

Legujabb hírek szerint Rómában nem hagytak fel a csálhatatlanság kimondásával. Azt olvastuk, hogy azon nap estéjén, melyen ki lesz mondva egész Róma ki leend világítva. Mintegy sejtik: hogy akkora setétségnek egy kis világosságra van szüksége. Hasztalan fáradság! akkora

setétséget magnesium-, villany- és Droumond féle fénnyel sem lehetend megvilágosítani.

* * *

Az ötvenes években történt. Az Altöld egy népes városában beállit egy paraszt a Tisza mellől egy szekéredéknyi dohánynyal s nyiltan kezdi azt árulni.

— Földi — szólítja meg őt egyike a környező bámulónak — melyik fináncztól nyert keed engedelmet a dohány elárulására.

— Hát én csak feleségemnek nyertem meg beleegyezését. Anyjok! így szólottam hozzá; itt a Tisza kanyarulatában oly szép dohánytermésünk van, hogy felével is kiérem Bandi fiammal, más felével befutak a városba, árából majd akasztok valamit. S anyjok beleegyezett, ha neki is viszek valami vásárfiát.

— Igen de ha a fináncz észreveszi, keednek az a két szép tulka szekerestől sem lesz elég a büntetés megfizetésére.

— Majd én is ott leszek; tudom én Bécsbe azt utat, igazságot tesz nekem királyunk Ferdinánd.

— Hát kigyelmed azt se tudja, hogy most nem Ferdinánd, hanem Ferencz József az uralkodónk, aztán meg a dohányárulás tilos.

A mi parasztunk valóban mindezekről mitsem tudott. A nádasok által körülvett Tisza kanyarolataiban úgy repültek el fölötté a legszomorubb évek, hogy semmi tudomása sem volt a hazában végbement nagy változásokról. Csak nagy bajjal lehetett vele megértetni: hogy most más bíró járása van; nagy bajjal lehetett őt a finánczok elől dohányostól elrejtetni.

Épen így tesz, mint ez a tiszai paraszt a mi nagy pipájú és kevés dohányu Csernátónk. A közönséges intézmény megnyitván számára a hazatérhetés útját, haza jön s beállit a napi sajtó piaczára; el kezdi árulni azt a portékát, melyet husz évvel ezelőtt, mint a „Márczius 15-ke“ főfőmunkatársa árulgatott; — épen úgy szidja a kormányt, mint husz évvel ezelőtt Bécsen; épen úgy szidja azokat, kik nem hajlandók az ő bolondoskodása csörgő sapkáját zörgetni fejükön, mint akkor szidta volt; szóval épen úgy garázdálkodik. Mintha a „Márczius 15-ke“ támasztotta volna a hazát fel sirjából. — Ő nem tudja, hogy a míg ő külföldön furfangoskodott: mi ide haza a szenvedés nagy oskoláján mentünk keresztül; ő nem tudja, hogy most más bíró járása van e hazában. Épen olyan együgyű, mint az a tiszai paraszt. A különbség köztük az: hogy az kapacizálható volt, dohányát elhajtotta a piaczról: Csernátont azonban semmi hatalom sem

fogja rávenni: hogy félre álljon azzal az irodalmi — bagóval.

* * *

„Csernátony unicum. A vadak pokoli ordítással fedezik csekély számukat. Így Cs. is polemiai kihívó hangjával akarná elhíttetni, hogy nem csak a maga nevében beszél. De hát mikor és hol ösmerte el Cs.-t valamelyik párt vezérének, szószólójának? Nevezék meg nekünk azon egyetlen parlamenti vitát, a hol Cs. valamely nézetet képviselt, melyben valamely hasznos eszmét megpendített; egyetlen indítványt, melyet az országgyűlés, avagy csak a baloldal is neki köszönhet, stb. stb. Az ily kolossalisan nevetéses önhittsége, csak vállvonítással felelhetünk. Egyébre az úgy sem érdemes.“ Mindezeket pedig nem mi, hanem Horn, a maga is sokáig baloldali mondja. Erre aztán Cs. is eldudolhatja: „Volt nekem szeretőm“ stb.

VIDÉK.

Dévai levelek.

II.

Csöndes kis városunk miveltszaltája 24 óra alatt ritka művészeti élveken részesült. E hó 2-án este a pesti vakok intézetének tíz tagja tartotta zenészetű előadását a nagy vendéglő kertjében szép számú közönség előtt 8—10 1/2 óráig. Ha a zene hatalma ellenálhatatlan minden körülmények között, mit mondjunk ennek varázserőjéről akkor, midőn tíz világtalan ifjú hazánkfia kezeli a hangszereket, azzal a finom gyöngédséggel és szabatosággal a mi csak a világtalanoknak lehet sajátja. Hangszereik: egy gordon, egy klarinét és 8 hegedű. A magyar és román darabokat egyforma szabatosággal kezelik. Az opera darabok ezek között főleg „Bánk-bán“ a legnagyobb bámulatot idézték elő. Az előadásokban csak nem fáradhatlanok, rövid 2 1/2 óra alatt annyit darabot adtak elő, hogy a m. vásárhelyi első banda épen két estélyt tudott volna belőle összeállítani. Minden előadott darab zajos tapsban részesült.

Tegnap reggel azon hirre ébredtünk fel, hogy n. enyedi ref. főtanoda önképző körének énekosztálya repült a gőz szárnyain városunkba. Valóban úgy is volt. Délelőtt a ref. templomban az iskolás gyerekeknek vizsgájuk levén, a szakadó eső daczára megjelent ez énekkar az inepélyre s míg derék vezetőjük Deák Gergely csinos egyházi-beszédet tartott, társai néhány je-

TÁRCA.

„A magyarok, országuk, és intézményeik“

Patterson Arthurtól.

II.

A nemzetiségünk jövője.

(Patterson munkájának e fejezete annyira érdekes, hogy azt csaknem egész terjedelmében kívánjuk közölni.)

„Minden angol ember lelkében, a ki e tárgyról valaha gondolkozott, különösen e kérdés villan föl: mi lesz Kelet-Európa nemzetiségeinek jelen zürzavarából? Magyarországon e kérdésnek csak három megoldása lehetséges: vagy a magyar nemzetiség olvasztja magába valamennyit, vagy az egész ország szláv vá avagy németté lesz. Midőn ezt állítom, nem feledem egyszersmind azt, hogy az országban igen sokan vannak ellenkező nézetek. Azt hiszik: mint eddig, ezután is megél egymás mellett a magyar, a szlovák és román — még pedig békében és testvéri egyetértésben a teljes nemzeti egyenlőség alapján. Nekem azonban úgy tetszik, hogy korunkban minden változás iránya: a népnevelés terjedése és belső forgalom, a közlekedés növekedő könnyebbősége, a politikai élet magasabb fejlődése minden országot egyöntetűbbé tesz ugy nyelvben, mint nemzeti érzelemben. Tagadhatlan, miszerint azon hatalmas lépésnek, melyet a magyar nemzet 48-ban tett, már is mutatkozik hatása. Valamint Amerikában a rabszolga-rendszer mesterségesen

terjesszté és védte a szerezsen fajt, úgy védte Magyarországon is 48 előtt a hűbérrendszer a kisebb nemzetiségeket. Ez eseménydus év előtt az állam és parasztság kevésbé érdeklődött egymás iránt. Ma — a változott alkotmány alatt — a parasztok nagy része már választó levén, az államot felettébb érdekli az, hogy a polgárok úgy neveltesse, hogy politikai jogaikat helyesen tudják használni. S miután az állam jelenleg magyar vezérlet alatt áll, a magyar nyelvet az államiskolákban minden növendék tanulni fogja. A magyar nyelv az országgyűlésen egyedül lévén használható, a nagyra törekvő egyének sajátjukká teszik s példájukat a kevésbé ambitionált osztályok is fokozatosan követendik. Hogy az ország magyarosítása körül eddigelő oly kevés siker mutatható föl, a bécsi kormány politikájának kell tulajdonítanunk: magyar alattvalóit elnémetesíteni nem tudván, nem engedte, hogy a többi apróbb nemzetiségek magyarokká legyenek. E politika és védnökség most már megszűnt — örökre.

1848. előtt egyetlen „politikai nemzet“ az u. n. „nemesség“ volt. Igen természetes tehát, hogy Magyarországon az összes nemesség — még oly megyékben is, melyeket kizárólag szlovákok, ruzsnyákok vagy románok laktak, mindig magyar érzelmű volt, s általában — ha nem is egyetemesen — beszélt a magyar nyelvet. Egyes családi nevek, mint kimutatható, gyakran tanuszkodnak szláv eredetről, s e nemesek ép azon helyzetben voltak, mint a walesi nemesség, melynek házi nyelve az angol, noha sokan tudnak értekezni walesi polgártársaikkal és cselédekkel. A mely okok a „nemességet“ régebb magyar ér-

zelművé tévék, most a nép összes tömegére hatnak. Tény, hogy a szlovákok legnagyobb részben jó indulattal viseltetnek a magyar ügy iránt; s a szlovák paraszt, ki maga nem tud magyarul, büszke magyarul beszélő fiára. Azon főbb akadályok, melyek a szlovák megyék magyosrosításának útját állják, inkább passiv, mint aktív természetűek. Ez akadályok: a talaj terméketlensége, ebből folyólag a lakosok szegénysége s a nevelés elhanyagolt állapota. A magyar kormánynak legfőbb kötelessége lenne ez akadályokat megszüntetni vagy legalább enyhíteni vasutak építésével, az országos és megyei utak jó karba helyezése s egy rendszeres nemzeti nevelés föllállításával: mindez csak egyenlősíteni fogná az ország dusabb és kevésbé dus vidékeit nemcsak anyagi-, hanem szellemi és nemzetiségi tekintetben is.

Egyének, a kik Magyarországgal éppen nem vagy kevésbé ismerősök, általában azt hiszik, hogy a különböző nemzetiségek parasztsága közt nagy számú az elégedetlen és rosszérzelmű polgárság. E nézet, a mennyire saját észleleteim terjednek, ha nem is egészen alaptalan, minden esetre tulzott. A mi figyelmünk természetesen az erőszak és polgárháború amaz abnormis korára — milyen 48 — irányul, a midőn egy néhány fegyveres lázadó képzetünkben a valóságunk meg nem felel — óriási arányokat szokott ölteni. Sőt a bécsi kormány és vak eszközei — az ujságok, ugyan akkor azt igyekeztek velünk elhíttetni, hogy Magyarország chaosz, melyet csak zsarnok törvények és német iskolamesterek hozhatnának némi rendbe.

les egyházi őszengetés énekkel emelték az egyszerű ref. istenítéstelet magasztosságát. Húsz fiú és négy leány-gyermek adott vizsgát, tíz fiú-gyermek kapott hét forint jutalmat mind ezüst-pénzben, ezen kívül az egész osztály másfél véka cseresznyét, épen e célra tett alapítvány kamatjából. — A taneszközök szintén ilyen alapítvány kamatjából vásároltatnak a szegény gyermekek számára. Mind szép alapítványok s méltók arra, hogy mentől számos utánpótlás találjanak a haza minden szögletében.

Este a helybeli magyar kaszinó nagytermébe siettünk az enyedi derék ifjak által rendezett dalestélyre. Mások meg a nagy vendéglő kertjébe vonultak, a hol a pesti vakok második zeneestélyüket adták, jelölül, hogy az első estély a közönség igen meg volt lepelve. Az enyedi ifjak válogatott közönség előtt énekeltek összesen kilencz darabot kétszakaszban, melyek mindenike zajos tapssal üdvözöltetett. Az ilyen derék ifjak, a kik a kiszabott tantárgyakon kívül, ily szív és lélek-nemesítő foglalkozással töltik el drága idejüket, a közelismerés koszoruját méltán megérdemlik. Ha a két estély nem egyszerre adatott volna daczára, hogy a mivelt családok egy része ilyenkor fürdőkön mulat, anyagilag is hatályosabban támogatva volna lelkes ifjainkat, kiket eléggé nem ajánthatunk M.-Vásárhely és a többi székegy városok buzgó pártfogásába és vendégszeretetébe. A hó 2-án délelőtt a helybeli állami tanítóképezde igazgató tanácsa is megtartá első rendes ülését ms. Szeremlei Lajos tanfelügyelő elnöksége alatt. Határozatának egyik lényeges pontját mellékelve küldöm azon szíves kéréssel, hogy légy szíves becses lapodban közölni. A többi pontok a képezde belétére vonatkoznak s a menyinyiben időm engedi máskor bővebben irandok.

Épen most toppant be ploesti ref. lelkész t. Vincze Dani barátom a ki a Magyarón tartott zsinaton szenteltette fel magát tövises pályájára és most Magyarhonba siet rég nem látott szülei látogatására. Azon nemes küzdelem, melyet a függetlenkedők ellen évek óta folytat, közelismerésre talált a zsinaton, ő hozzá azon örömdöntes hirt, miszerint a debreczeni tő. superintendentia elhatározta, és átirt az erdélyi zsinathoz, miszerint csak is olyan oláhországi egyházakat és papot fognak segíteni a kik az erdélyi püspökség felügyeleti jogát előismerik. De sok bajnak elejét vették volna a magyarhoni superintendentiák, ha ezt ezelőtt három, négy évvel egyhangulag kimondották volna! Na de most is jobb mint soha! Isten veled, szerető barátod

K. F. s. k.

A „Székely Hirlap“ szerkesztőségéhez.

Déva 1870 július 3.

A dévai állami tanítóképezde igazgató tanára hirlapilag is tudatni kívánja az illetőkkel, miszerint a nem okleveles tanítók kiképzésére az 1870. augusztus 8-ától kezdve hat heti rendkívüli póttanfolyamot fog megnyitni, felekezet és nemzetiség különbség nélkül, a dévai állami tanító képezdében, mely e célra immár be van rendezve.

Azonban ezen póttanításban azon tanítók is tartoznak részt venni, a kiknek oklevelük van ugyan, de egyik vagy másik tantárgyban kellő jártassággal nem bírnak s főleg az újabb tanulmányokban járhatlanok.

Minden tanító 50 kr napi tartásdíj fog kapni és lehetőségig ingyen vagy lehető olcsó szállásról is lesz gondoskodva.

El jó téteményben azonban csak is ez évi hat heti idő alatt fognak a tanító urak részesíteni. Jövő évben már saját költségükön lesznek kötelesek a hat heti póttanulásra megjelenni.

Kelt a dévai állami tanítóképezde igazgató tanácsának f. 1870. július 2-án tartott első ülésében. — Közlök:

Szeremlei Lajos, és Koós Ferencz
tanfelügyelő elnök. id. igazgató tanár.

Lajtantuli dolgok.

A bécsi hivatalos lap több rendbeli kéziratokat közöl, melyek miniszteri kinevezéseket tárgyaznak. Az első a miniszterelnökhöz van in-

tézve s így hangzik: Kedves Potocki gróf! Javaslatai folytán Holzgethan Lajos báró minisztert és a pénzügyminiszterium vezetőjét pénzügyminiszteremmé, Petrino Sándor báró minisztert én a földmívelési miniszterium vezetőjét, földmívelési miniszteremmé, Stremayer Károly legfelsőbb törvényszéki tanácsost vallás- és közoktatásügyi miniszteremmé nevezem ki, Tschabusnigg Adolf lovag igazságügyi miniszteremet a vallás- és közoktatásügyi miniszterium vezetésétől fölmentem.

Ferencz József s. k.

Potocki s. k.

A többi kézirat az illető miniszterekhez van intézve s Holzgethant, Petrino, Stremeyert az illető miniszterium élére miniszterekké nevezi ki. S végén az ötödik kézirat Tschabusnigg miniszterhez van intézve, mely Stremayer kinevezetéséről értesítvén az igazságügyi min. „ideiglenes vezetésében tett szolgálatai elismerésével“ e miniszterium vezetésétől felmenti.

KÜLFÖLD.

A FRANCZIA törvényhozó test már tárgyalta az Orleans-hercegek ismert kérvényét. A kérvényi bizottság a kérelem megtagadását, illetőleg az egyszerű napirendre térést ajánlá. Ez indítvány ellen Kératry és Estancelin ellenzéki képviselők szoltak s kifejték, hogy a hercegek soha sem esküdtek össze Franciaország ellen. Erre Olivier válaszában a többek közt következőket mondott: a társadalmi törvény s a politika ellenzik a kérelem megadását. A bukott dynastiák tagjai nem térhetnek mint egyszerű polgárok haza, mert mint a letűnt nagyságok utódai a jövő reményeit képezhetik. Kiemelte, hogy a hercegek kérvényének szövegéből nem tűnik ki az, miszerint Franciaország jelen állami helyzetét loyális módon elfogadták. A hercegek visszatérése agitatókra adna alkalmat. A kormány nem fél veszélytől, hanem csak zavarktól s a közrend megtámadásától tart, melyet védeni kötelességében áll. Jules Favre Olivier érveit a társadalom törvényével támadja meg. Ezután a névszerinti szavazásban az egyszerű napirendre térés 174 szavazattal 31 ellenében elfogadtatott.

A CSALHATATLANSÁG hitelve mult hó 29-én nem hirdettetett ki. Azonban egy florenzi magánsürgöny ezen hirt hozza, hogy Rómából jövő igen megbízható hírek szerint az infalliblista párt a legnagyobb erőfeszítéssel oda törekszik, hogy a jelenleg folyó részletes vitát ép oly erőszakosan szakítsa ketté, mint június 3-án az általános vitával történt. A többség püspökei már el is készítették erre vonatkozó indítványukat s most iratják alá párthiveikkel. A dogma kimondása talán holnap lesz kimonava.

PARIS, jul. 4. A „Constitutionnel“ jelenti, hogy Prim ügynökei Hohenzollern herceget kinnálták meg a spanyol koronával, mit az el is fogadott. Azt hisszük, hogy Prim a cortes megbízása vagy a regens felhívása nélkül járt el, egyedül saját nevében, — ez esetben e közbejött esetet egyszerű intriguára leszállítani; ha azonban a spanyol nemzet ezen lépést szentesíti, vagy azt tanácsolja, azt azon tisztelettel kell tekintenünk, melyet annak egy oly nép akarata kölcsönöz, mely maga intézi saját sorsát, és ennél fogva egyedül illetékes bíró e kérdésben. Azonban u. m. a nevezett lap — még sem fojthatnók el meglepetésünket, ha látnók, hogy V. Károly király palézája egy porosz hercegre ruháztatnék, ki egy Murat hercegnőnek unokája, mely csak fájdalmas emlékekkel fűződik Spanyolországhoz.

VEGYES.

* Király ő felsége 20.000 frankot adományozott a konstantinápolyi leégették felsegítésére.

* A marosszéki iskolatanács f. hó 11-én — a választmányi gyűlés napján — gyűlést fog tartani.

(—hs.) városunk színház-kezdő és pártoló közönségére nézve kedves dolgott vélek tenni, midőn t. szerkesztő urat egy Kolozsvárról legmegbízhatóbb forrásból, legilletékesebb kézből épen most kapott magán-levél következő sorainak közzétételére fölkérem:

„Szinhezünk pesti jeles vendégei: Szerdahelyi Kálmán és neje Prielle Cornelia bizonyosan átmennek önökhöz Fehérvári társulatával együtt, mielőtt a kitűzött néhány előadást lejátszák. A napot épen nem tudom meghatározni, miután az attól függ, hogy mennyire terjeszthetik itteni működásukat. Elég az, hogy menetelők bizonyos!“

A fennebbi sorokból következtetve, rövid időn néhány élvezetes színi-előadásra számíthatunk, minek mielőbbi bekövetkezését óhajtva várjuk. Ugy vélem meg is érdemeljük e nem mindennapi kárpótlást, kevés kivétellel s egy pár kiválon sikerült műkedvelői hangversen leszámitásával, épen tavalyi őszelő óta tartó bűjtünkért!

* Beesek Sándor, udvarhelyi ref. főiskolai segédtanár elhatározta Demosthenesz válogatott beszédeit, és pedig elsőben három philippikáját magyarul sajtó alá rendezni. Az első szállítmány, t. i. a három philippika legfőbb 5 nyomtatott ivre terjedend. A csinos kiállítás az udvarhelyi nyomda eszközli. Ára 35 kr. Szívesen kéri a classica irodalom azon barátait, kik vállalatában segíteni akarják, ebbeli szándékukat, nevök és lakásukkal együtt, legfőbb július végéig vele tudassák, hogy a kiállítandó példányok száma felől előre tájékozva lehessen.

* Heckenast Gusztáv könyvkiadó hivatalában közelebből megjelent, s beküldetett szerkesztőségünkhöz:

1. Jókai Mórtól — „A régi jó táblabírák“ 2 kötet új olcsó kiadás. Ez nem szorult ajánlatunkra. Ára 1 frt 60 kr.

2. Kautz Gyulától — „Nemzetgazdaságtan rendszer,“ kézi könyvül és magánhasználatra. 2-ik kiadás, 520 l. E becses munka, mely a rendkívül fontos ismérgat, nem csak körvonalaiban, de részletesen, és alaposan tárgyalja, bár mely magyar könyvtárban helyet foglalhat. Ára: 4 frt.

3. Coelibatus — a „Barátfülek“ szerzőjétől, a papi botrányok iránt érdeklődőknek szánva. Ára 1 frt.

4. Toldi Istvántól — „A katolikus egyházi autonómia és veszélyei.“ E korszerű mű szerzőnek eddigi munkáinál, nagyobb gondal készült. Programját így tejezi ki: „tétessék az egyház függetlenné az államtól, de csak akkor, ha veszélyességének eszközeitől megfosztott, s bensőjében alkotmányos és demokratikus alapokon újra szerveztetett.“ — Ára 80 kr.

5. Szeniczey Gusztávtól, „az 1870. évi törvények gyűjteménye“ hivatalos adatok után, III. kiadás. 1 füzet. Ára 50 kr.

6. Szeniczey Gusztávtól — „A bélyeg és illeték dijszabály.“ A bélyeg illetékekre nélkülözhetlen utmutató. Ára 1 frt 40 kr.

7. Farkas Mihálytól — „Falusi könyvtár“ apró majorság, vagy is baromfi-tenyésztés foglalatja, népszerűen előadva, s csinos fatemetszetekkel világosítva. A gazdasszonyoknak nélkülözhetetlen. Ára 50 kr.

* És még is! Horn szívos türelme, elvégre megtermette a rózsákat. Posony egyik választó kerületében, 73 szózatbőbséggel, képviselővé választott.

* Előfizetési felhívást küld szét dr. Siegmund Vilmos, a „magyar jogászygyűlés“ igazgató-bizottmányának és a „budapesti ügyvédegylet“nek titkára „Themis“, című, szabadelvű és független jogtudományi hetilapra. Előfizetési feltételek: helyben házhozordással, vagy vidéken bérmentes széküldéssel negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt. — A előfizetési pénzek Rudnyánszky A. könyvnyomdájához Pest, vaczi-utsza 14. sz. a. intézendők.

* Milyen a mozdó olyan a kendő. — Zágrábban közlebb egyik izr. leánynöveldeben annyira megtépte az udvariatlan tanár egy leányka fülét, hogy ez véres füllel, jajgatva futott ha-

haza. Az apa e tetten annyira felbőszült, hogy bottal rohant az iskolába, a tanítót a farszék-ről leránta s az egész iskola szemeláttára kegyetlenül elverte.

* **Grün Izrael** Londonban egy kis gőzhajót készítettett, mely Szeged s Maros-Ujvár közt fog a Maroson közlekedni, Grün ur hajója Erzsébet királyné nevét viseli.

* **Tűzkrónika.** Brassó vidékén, Nussback-hon 2 óra alatt 69 gazda lett mindenével a tűz áldozata; Lembergben a bernátréndiek kolostora, a templom és 44 ház égett le; a kár 240,000 frt; Szt-Pálon 12 gazda és az udvarház lett a lángok martaléka; O-Dályán, hírszerint, 200 ház — majd az egész község égett porrá; Brünben a cseréppel fedett színház egészen leégett. Égések voltak még Csikban, Felsőfehérben, Alsófehérben, Borbándon, Brassó vidékén, stb. stb.

Jégkrónika. Junius 11- és 21-én kiterjedt jégviharok vonultak át az ország különböző vidékei; így az Aranyos mente, aztán a Maros mellett Csucs, Koppánd és vidéke, — továbbá a mezőségek egy része, nemkülönben Czege, Császári, Göcz, V.-Szt-Ivány, Noszoly stb. községek e vonalon szenvedtek kárt; a jég erős esővel levén vegyes, felettebb nagy rombolást nem tett; annál rémitőbb pusztítást vitt véghez Kanizsa vidékén, hol viharral kísérve mindent elpusztított.

Hibaigazítás. A marosvásárhelyi polgári dalárdáról szóló, mult számunkban megjelent, vegyesben sietségből egy pár jelentékeny hiba csuszott be, mit ezennel kijavítunk; és pedig: a gyűlést nem Tolnai Lajos, hanem Tolnai Fe-

rencz — ki elnök lett — nyitotta meg; jegyző nem Lőcsei Sándor, hanem Lőcsei Imre úr; pénztárnok nem Szabó János, hanem Lakatos János ur lett.

Szerkesztői üzenet.

K. S. urnak. A hol van. Szives ígéretét köszönjük, s minél gyakoribb teljesítését várva, várjuk.

Jegyzéke

Azon egyes urbéri pereknek, melyek a marosvásárhelyi királyi urbéri törvényszéknek folyó évi július 7-én tartandó nyilvános ülésében előadatni fognak.

Előadó ülnök Tamási Béla által.

Kendafi Rózáliának Pokorni Lőrincz elleni urbéri pere. Mérőnfi Józsefnek Hajdu Mihály e. u. p. gr. Teleki Sámuelnek Kimpian Miklós, Flekes János, Mátyás János Nyirceze Makave e. u. p. Hg. Württemberg Sándornak Kimpian János e. u. p. Csanádi Sámuelnek Bányai János, Pap György, Tosdai György, Szabó István, Konecz András, László József és Anorás Jánosné e. u. p. Gr. Teleki Sámuelnek Both István e. u. p. Körösi Józsefuének Siklósi Mózes e. u. p. Gr. Rhédei Lajosnak Vode Vaszilika e. urbéri pere.

Jegyzéke

a marosvásárhelyi m. kir. ítélő táblának 1870. július 11-ik és következő napjain tartandó nyilvános ülésein előadandó ügydaraboknak.

I. Tanács, polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Ferencz Károly által.

Arsente Auna hatéki ügye. Braut Sárana Czintz Eliza e. egyezmény feltétele i. Maria Petru Bora és trsa Linn George Kivoy e. végrendelet érvénytelenítése i. Olavinaria George Bukura L. George Thoman e. 98 frt 80 kr i. Lüdach Vilmos Jankó Lajos e. 190 frt i. Kis József

Virág, Zsellér Stéfan e. visszahelyezés i. Özv. Tojk Mártoné Kovácsi Antal és néhai Tojk Márton hagyatékának cselekvényi gondnoka Csehi Sándor ur e. kiszákitás i. Donáth József Dálnoki községe e. legelésijeg haborítás i. Gál György Kereke Ferencz e. határjegyek kiigazítása i. Platz Friedrich Száva János örökössei e. 146 frt i. perében.

Előadó k. t. bíró dr. Endes Gábor által.

Mihály Mózesének Farkas Mária e. végrendelet érvénytelenítése i. Tokos Ferencz Balázs János e. fekvők kiadatása i. Ekhárd Annának Muka Mátyás e. atyaság elismerése i. Popa Petrunak Kósa János e. biztosítás i. végrehajtásos ü. Nenoris Szilárdnak Gergely Ferencz e. egy láda gyufa szállítása i. Onu Theleanak Perger Maria e. fekvősegek kiadatása i.

Fldadó k. t. bíró Szolga Miklós által.

Nagy Klára Vermescheo János e. 53 frt 60 kr. váltó perbeli költség i. Klipschedel József Klein Abraham e. 34 frt 78 kr. szolgálati bér i. Molnár István Szabó József t. 1 frt 40 kr tartás i. Barabás Mózes Veres Lajos és trsa i. 40 frt i. Nemes Gávriss árva gyámja Peter Onutz Nyemmis Daniel e. birtokbani visszahelyezés i. Valea János Moldován Számszon e. 36 frt kárterítés i. legifjabb Csiki Márton Veress György e. 320 frt i. Spengler Károly Bujdosó János és neje ellen 200 frt adósság i.

(Vége köv.)

Bécsi börzei árkelet.

(1870. július 4)

5% metalliques	60.20
5% nemzeti kölcsön	69.—
860 államkölcsön	96.50
Bankrészvény	722.—
Hitelrészvény	265.—
London	120.95
Ezüst	118.25
Arany	5.76
20 frankos	9.66
Földt. ment. kötvény erd.	78.—
" " " magyarh.	80.—
" " " horvát-slavon	83.—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

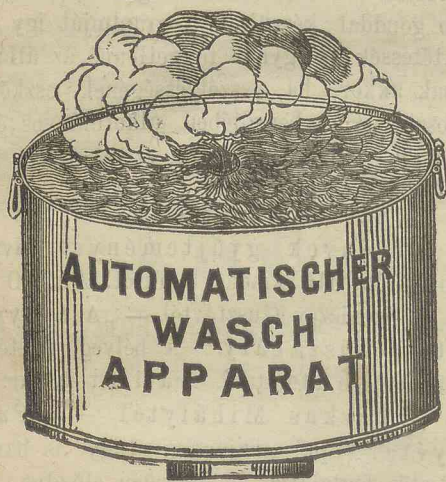
Horváth Gáspár.

HIRDETMÉNYEK.

(59)

1—3

Önmozgó gőzmosóüstek.

Max, Bode & Comp. és F. W. Haardt bécsi gépgyárából, egészen acél lemezből, veresréz fenékkal, magyar és német használati utasítással, kaphatók: **Maros-Vásárhelytt Bucher és Tellmann vasüzletében.**

Megrendelhetők továbbá gunya facsaró és mangorló gépek is.

(54)

3—3

Az egyszerű- és kettős könyvvitelben, gyakorlatilag alapos oktatást ad

Holczer Gyula,

a helyi kereskedelmi iskola tanára.

(71)

Legdicsőbbnek tapasztalt s legkedvezőbb sikerrel megpróbált

Dr. Béringuier L. korona-szesze
(vagy a kölni viz quintessenciája.)
1 eredeti üvege ára 1 frt 25 kr. és a 75 kr.

Legkiválóbb minőségben, nem csak mint igen kellemes szagos és mosdó víz, hanem úgy is, mint az életzellel ébresztésre s az idegek erősítésére szolgáló dicső gyógyszeres segélyszer.

Dr. Suin de Boutemard illatos fogpásztája,

1/1 és 1/2 csomagokban ára 70 és 35 kr. A legolcsóbb, legkényelmesebb s legbiztosabb tisztítószert a fogak és foghús épségben tartására; ezen pásztá egyidejűleg az egész szájüregnek igen jótékony frissességet kölcsönöz.

Dr. Béringuier L. növényi hajfestőszere

tokban, kefécskével és csészével, teljes készültk, ára 5 frt.

Mint a ezélnak teljesen megfelelő és általában ártalmatlan szer ismertetett el a haj és szakáll, valamint a szemöldöknek bármely tetsző árnyalatban tartós festésére.

Dr. HARTUNG chinahéj-olaja,

a haj fenntartására és szépitésére (bepecsételt s bélyegzett üvegekben ára 85 kr.

Dr. HARTUNG növény-hajkenőcse,
a hajnöves újrabresztésére és élesztésére, (bepecsételt, bélyegzett üvegtégelyekben, ára 85 kr.

A fentebb elősorolt, hasznosvultuk és szilárdságuk által annyira kedveltekké vált különleges ezikkék, a valódi minőségérti jótállás biztosítása mellett, Maros-Vásárhely városára nézve egyedül s kizárólag kaphatók:

Fogarasi J. Demeternél; Beszterezén; Kelp Frigyes, Dietrich és Fleischernél; Deézsén: Krémer Sámuelnél; Nagy-Enyeden: Horváth Ferencznel; Kolozsvárt: Wolf János és Engel József gyógyszerárban; Segesvárt: Misselbacher J. B. és fiainál; Sz.-Udvarhelyt; Kauntz J. A. gyógyszerárban; Szamos-Ujvárt: Placsintár és fiainál; és Tordán: Rigó J. Fridriknél.

24—25

Dr. BORCHARDT orvostudor illatos

növény-szappana,

a bőrszín szépítésére és épségben tartására, megpróbálva, minden aféle bőrszény ellen, ajánlható továbbá mindennemű fürdőlél sikeresebb eredményel, — bepecsételt eredeti csomagokban, ára 42 kr. —

Dr. LINDES tanár növényi rudas-hajkenőcse

előmozdítja a haj fényét és ruganyosságát s egyszerűsmind a fejtető szilárdítására is igen alkalmas: — eredeti darabokban, ára 50 kr. —

Balzsamos olajbogyó-szappan;

mint enyhe s egyuttal hatályos napi mosdószert még a leggyöngédebb bőri hölgyek és gyermekek számára is a legjobbnak ajánlandó; — ered. csomagokban ára 35 kr. —

Dr Béringuier növénygyök-hajolaja,

hosszabb használatra elégséges üvegekben, ára 1 frt, a legalkalmasabb növényi alkotrészekből összeállitva a haj és szakáll fenntartására, erősítésére és szépítésére, s az oly kellemetlen fejkorpa és bőrmohaképződés eltávolítására.

Dr. KOCH

növény-czukorkái,

(eredeti dobozokban, ára 70 és 35 kr.) Ezen, a legkiválóbban alkalmas fű- és növénynedvekből állapodottságra hozott növény-czukorkák, a legelismertebb véleményezések nyilvánításával találkoznak és különösen köhögés, rekedtség, torokbántalmak, elnyálkásodások stb. eseteiben csillapítólag hatnak.

A fentebb elősorolt, hasznosvultuk és szilárdságuk által annyira kedveltekké vált különleges ezikkék, a valódi minőségérti jótállás biztosítása mellett, Maros-Vásárhely városára nézve egyedül s kizárólag kaphatók:

Fogarasi J. Demeternél; Beszterezén; Kelp Frigyes, Dietrich és Fleischernél; Deézsén: Krémer Sámuelnél; Nagy-Enyeden: Horváth Ferencznel; Kolozsvárt: Wolf János és Engel József gyógyszerárban; Segesvárt: Misselbacher J. B. és fiainál; Sz.-Udvarhelyt; Kauntz J. A. gyógyszerárban; Szamos-Ujvárt: Placsintár és fiainál; és Tordán: Rigó J. Fridriknél.